

UZASADNIENIE do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 5 maja 2014 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Gliniska PLH060006

Zgodnie z art. 28 ust.1 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842) sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 sporządza plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Zgodnie z art. 27a *ustawy o ochronie przyrody* sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 jest właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska. Zgodnie z art. 28 ust. 5 *ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.*

Zgodnie z art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Stosownie do art. 28 ust. 4 *ustawy o ochronie przyrody* sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 *ustawy o ochronie*

przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2013 poz. 1235 i 1238), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Gliniska PLH060006 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory i uznany za obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) w 2007 r. Decyzją nr 2008/25/WE Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny.

Obecnie status prawny obszaru określa decyzja Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE. L. z 2013 r., Nr 350, poz. 287).

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty- specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Gliniska PLH060006 (zwanego dalej obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (dokumentacja sieci Natura 2000, zawierająca zakres zgodny ze stosownymi decyzjami wykonawczymi Komisji Europejskiej) obszar Natura 2000 Gliniska PLH060006 wyznaczono w celu odtworzenia i zachowania we właściwym stanie ochrony kolonii typu zwartego susła perełkowanego *Spermophilus suslicus (Güldenstaedt 1770)*, gatunku wymienionego w Załączniku II i IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oznaczonego kodem 2608. Kod zaczerpnięto z portalu *Eionet* http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal, będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA).

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty- specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Gliniska PLH060006 został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotu ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Dz.U.U.E.L.92.206.7, Dz.U.U.E-sp.15-2-102 z późn. zm.).

Plan zadań ochronnych został opracowany w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn. "Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski", dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach prac nad projektem planu została sporządzona dokumentacja planu zadań ochronnych, której wykonawcą była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie. Wyniki prac eksperckich posłużyły do przygotowania niniejszego projektu zarządzenia.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. *ustawy o ochronie przyrody* i ww. *rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*.

Plan zadań ochronnych został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000 Gliniska PLH060006, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- 1) dla obszaru, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony,
- 2) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody*,
- 3) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody*,
- 4) obszar nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w ust. 10,
- 5) obszar nie znajduje się na obszarach morskich.

Przebieg granic obszaru w postaci mapy przedstawiono w załączniku nr 2 oraz opisano w załączniku nr 1 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, tj. w układzie współrzędnych, o którym mowa w § 3 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. Nr 70, poz. 821).

Najważniejsze zidentyfikowane zagrożenia dla przedmiotu ochrony wynikają z zaprzestania użytkowania kośno – pastwiskowego w obrębie obszaru, nasilonego drapieżnictwa oraz mechanizmów wewnątrzpopulacyjnych i są to: brak lub zbyt mała intensywność wypasu, zaniechanie lub niewystarczająca ilość koszeń, brak nawożenia, presja drapieżników szczególnie lisów oraz depresja genetyczna kolonii wywołana izolacją stanowiska. Na terenie obszaru susły perełkowane wyginęły na początku lat 90-tych ubiegłego wieku, głównie w wyniku zaprzestania użytkowania pastwiska prowadzącego do zaawansowanej sukcesji roślinności. Wskazane działania ochronne mają na celu odtworzenie populacji tych gryzoni i utrzymanie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, tj. odtworzenia zwartej kolonii susłów perełkowanych i odbudowania jej liczebności do poziomu od ok. 400 do ok. 1500 osobników. Działania, które pozwolą osiągnąć ww. cele związane będą przede wszystkim ze skutecznie przeprowadzoną reintrodukcją oraz utrzymaniem właściwego stanu siedliska. Właściwy stan siedliska w obrębie obszaru związany jest ze stałym utrzymywaniem murawy na terenie pastwiska na niskiej wysokości poprzez systematyczne jej wypasanie i koszenie, bądź dokaszanie po niewystarczającym wypasie. Teren obszaru musi być również systematycznie nawożony, co zapewni odpowiednią żyzność siedliska, a tym samym umożliwi utrzymanie właściwego składu gatunkowego murawy. Izolacja siedliska prowadzi może do przegęszczeń osobników w obrębie stanowiska, co może być przyczyną znacznych spadków liczebności w kolonii. W takiej sytuacji należy przeprowadzić kontrolowane odłowy osobników z miejsc przegęszczonych i przesiedlić je w miejsca o optymalnych warunkach siedliskowych w ramach planowanych reintrodukcji.

Zagrożeniom przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000.

Zaplanowany monitoring dotyczy stanu zachowania populacji gatunku susła perełkowanego *Spermophilus suslicus*, stanu zachowania siedliska przyrodniczego oraz efektów realizowanych działań ochronnych według parametrów i wskaźników Państwowego Monitoringu Środowiska, opracowywanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Plan zadań ochronnych nie zawiera wskazań do istniejących dokumentów planistycznych.

Sporządzenie planu ochrony dla obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

W opracowywaniu projektu planu zadań ochronnych dla w/w obszaru Natura 2000 brali udział

interesariusze zaproszeni do Zespołu Lokalnej Współpracy oraz społeczeństwo.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie obwieszczeniem znak: RDOŚ-06-WST III/6643-016/02/10/ps, z dnia 19 października 2010 r., zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu. W trakcie procesu planistycznego przeprowadzono dwa spotkania dyskusyjne, które odbyły się w dniach: 9 listopada 2010 r. oraz 15 grudnia 2010 r. w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury w Uchaniach, z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych. Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele: Wspólnoty Gruntowej Wsi Gliniska – właściciela terenu, na którym zlokalizowany jest obszar, Gminy Uchanie, Starostwa Powiatowego w Hrubieszowie, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie, miejscowych rolników, organizacji pozarządowych: Fundacji Ochrony Susza Perełkowanego, Zamojskiego Towarzystwa Przyrodniczego oraz ekspertów przyrodniczych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zgodnie z obowiązującym przepisami zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu projektu dokumentu, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Obwieszczeniem z dnia 17 października 2013 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1,2,3,4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* i w związku z art. 28 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu 17 października 2013 r. Obwieszczenie było również wywieszane na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Gminy Uchanie – w dniach od 17 października do 7 listopada 2013 r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

W trakcie spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy przeanalizowano zasadność zgłaszanych uwag i wniosków. Przedstawiciel Wspólnoty Gruntowej Wsi Gliniska zgłosił wniosek dotyczący wydzielenia części obszaru tożsamego z powierzchnią rezerwatu „Gliniska”, w którym istnieje odkrywka geologiczna powstała w wyniku eksploatacji kamienia w celu ponownego pozyskiwania kamienia. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 8, 9 i 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* w rezerwach przyrody zabrania się: 8) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu; 9) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów; 22) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu.

W przedmiotowej sprawie nie mają zastosowania odstępstwa od zakazów, określone w art. 15 ust. 2 ww. ustawy oraz nie przewiduje się również udzielania zezwoleń na podst. art. 15 ust. 4 i 5 ww. ustawy. W związku z powyższym wniosek uznano za niezasadny. Kolejny wniosek złożony przez Klub Przyrodników dotyczył możliwości wykorzystania pakietów rolnośrodowiskowych w ochronie przedmiotu ochrony na obszarze w ramach PROW. Obecnie zadania ochronne mogą być realizowane jedynie w ramach pakietu Rolnictwo ekologiczne i są dostosowane do reżimów działań ochronnych gatunku. Nie ma obecnie możliwości wdrożenia innych pakietów rolnośrodowiskowych. Działania ochronne w siedliskach nie są uzależnione od działań w ramach PROW. Ponadto Klub Przyrodników zaproponował w kolejnym wniosku, aby w razie braku zainteresowania ze strony rolników wykonywaniem zabiegów ochrony czynnej na

obszarze, przewidzieć opcję wykonywania tych zadań przez podmiot sprawujący nadzór nad obszarem. Obecne finansowanie ww. zadań, w ramach projektu ochronnego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko wymusza stosowanie procedur wyłaniania wykonawców dla części zabiegów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz.U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.). W przypadku braku zainteresowania ze strony właścicieli terenu zabiegi będą wykonywać, za zgodą właścicieli wykonawcy zewnętrzni.

W trakcie prac nad sporządzaniem projektu planu zadań ochronnych, do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie wpłynęło pismo Lubelskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (znak: BDSPB03-69113-07/WPROW-JS/13 z dnia 7.11.2013 r.) w sprawie sprzeczności zaproponowanych w planie zadań ochronnych działań ochronnych z wymogami programu rolnośrodowiskowego dla Pakietu 3, określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Program rolnośrodowiskowy" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W związku z powyższym w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Gliniska PLH060006 odstąpiono od kwalifikacji zadań ochronnych związanych z intensywnym koszeniem i wypasem, jako działań fakultatywnych. Równocześnie nie uwzględniono wniosku o zmianę wymogów dla ww. zadań ochronnych, jako obligatoryjnych z intensywnego użytkowania na ekstensywne. Tego typu zmiana w użytkowaniu obszaru powodować będzie pogorszenie warunków siedliskowych dla przedmiotu ochrony.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.), uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego pismem z dnia 24 kwietnia 2014 r. znak: PN-I.0522.9.2014.GK.

Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie 10 lat wyniesie łącznie około 311 tys. zł. Koszt działań w okresie obowiązywania planu z zakresu monitoringu działań ochronnych (monitoring stanu siedlisk) szacunkowo wyniesie około 20 tys. zł, natomiast monitoring przedmiotu ochrony wraz z monitoringiem siedliska wyniesie około 90 tys. zł.

Koszty realizacji działań przewidzianych w planie będą pokrywane z funduszy celowych pozyskanych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Niniejszy akt normatywny oddziałuje na właściciela gruntów, tj. Wspólnotę Gruntową Wsi Gliniska w gm. Uchanie oraz nie zawiera zapisów mogących skutkować wpływem na rynek pracy, nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, nie wpłynie także na sytuację i rozwój regionalny.